

РОБЪРТ ШЕКЛИ

СТАНДАРТЕН КОШМАР

Превод от английски: Рени Димитрова, 1997

chitanka.info

Джони Бизайк беше водач на космически кораб на компанията „Ес-Би-Си Проучвания“. Той изследваше края на струпването Сиргън, което по това време беше „тера инкогнита“. Първите четири планети не бяха интересни. Бизайк се насочи в околностите на петата. И тогава започна стандартния кошмар.

Корабният високоговорител се включи, явно задействан от разстояние. Един дълбок глас заговори:

— Вие се приближавате към планетата Лорис. Предполагаме, че имате намерение да кацнете.

— Точно така — каза Джони. — Откъде знаете английски?

— Един от нашите компютри разучи езика по дедуктивен метод по време на приближаването ви към нашата планета.

— Много добре сте направили — похвали ги Джони.

— Не беше трудно — отвърна гласът. — Сега ще се свържем директно с корабния ви компютър и ще му зададем орбита за кацане, скорост и други необходими данни. Това устройва ли ви?

— Разбира се, давайте — каза Джони. Той току-що бе осъществил първия земен контакт с извънземен живот. Точно така винаги започваше стандартния кошмар.

Джон Чарлз Бизайк бе кривокрак, червенокос дребосък с избухлив характер. Познаваше работата си до съвършенство. Освен това бе тщеславен, скандалджия, простак, безстрашен и неблагочестив. Накратко, той бе идеално подходящ за изследване на дълбокия космос. Само един особен тип мъже могат да издържат разтърсващото величие на космоса и параноидния стрес на заплахата от неизвестното. Това са хора с непроницаемо самочувствие и особено висока степен на агресивна самоувереност. Трябва да си и малко луд. Затова изследователските кораби се пилотират от хора като Бизайк, чието самодоволство твърдо се базира на непобедимо самомнение и се поддържа от непробиваема простащина. Точно такава психика са притежавали конквистадорите. Кортес и неговата шепа главорези са победили империята на ацтеките точно защото така и не са разбрали, че това всъщност е невъзможно.

Джони се облегна и започна да наблюдава, докато контролният панел отбеляза мигновена промяна в курса и скоростта. Планетата Лорис се появи пред погледа му със сините си, зелени и кафяви цветове. На Джони Бизайк му предстоеше да се запознае със съседите.

От междугалактическа гледна точка е приятно да имаш разумни съседи, но не е хубаво те да са много по-умни от теб, а може би по-бързи, по-силни и по-агресивни. Такива съседи може да поискат да ни помогнат в нещо или да ни сторят нещо. Не е необходимо нещата да се развиват така, но нека не се лъжем. Вселената е сложно нещо, а първичният въпрос винаги е бил „кой командва“.

На база на теорията, че ако там някъде има нещо, по-добре е ние да го открием, отколкото то да ни се стовари на главите в някоя спокойна неделна утрин, от Земята бяха изпратени проучвателни експедиции. Сценарият за стандартния земен кошмар винаги започваше с контакт с някоя чудесна извънземна цивилизация. После следваха вариации. Понякога извънземните бяха по-напреднали в техническо отношение, друг път имаха невероятни умствени възможности или пък бяха глупави, но почти непобедими — ходещи растения, гмеж от насекоми и други подобни. Обикновено те бяха безмилостно аморални за разлика от добрите момчета от Земята.

Но това бяха дребни детайли. Основното на кошмара винаги бе едно и също: „*Земята се среща с могъща извънземна цивилизация и тя ни завладява.*“

Бизайк скоро щеше да научи отговора на единствения въпрос, който интересуваше Земята: *могат ли те да ни унищожат или ние тях?*

И той нямаше нищо против да заложи на резултата.

На Лорис човек можеше да диша въздуха и да пие водата. И народът беше хуманоиден. И това бе така, въпреки факта, че носителят на Нобелова награда Серж фон Блут бе заявил, че вероятността за това е само едно към десет на степен деветдесет и три.

Лорианците научиха Бизайк на езика си по хипнопедичен път и му осигуриха екскурзия с придружител из главния си град Атис. Но колкото повече виждаше Джони, толкова по-мрачен ставаше. Защото тези хора наистина имаха невероятни постижения.

Лорианците бяха приятни, представителни, стабилни, творчески и прогресивни личности. При тях нямаше войни, революции, въстания или нещо подобно през последните петстотин години и нищо не показваше, че може скоро да се случи нещо такова. Раждаемостта и смъртността бяха стабилизирани. Имаше достатъчно хора, но и достатъчно място и възможности за всеки. Съществуваха няколко раси,

но нямаше расови проблеми. Лорианците имаха високо развита технология, но също така поддържаха прекрасно екологическо равновесие. Всеки извършваше творческа и свободно избрана от него работа, тъй като всички тежки дейности бяха предоставени на саморегулиращи се машини.

Столицата Атис бе огромен град с грамадни и фантастично красиви сгради, дворци, замъци и други подобни, естествено всичките обществени и до една невероятно възхитителни с грубата си асиметрия. В този град имаше всичко: базари, ресторанти, паркове, величествени статуи, къщи, градини, увеселителни паркове, будки за сандвичи и дори една спокойна река. Каквото и да си помислиш, там го имаше. И всичко беше безплатно, включително храната, облеклото, къщите и увеселенията. Взимаш каквото искаш, даваш каквото искаш и всичко някак си се изравнява. Поради това, Лорис нямаше нужда от пари, а без пари не ти трябват банки, трезори, сейфове. Всъщност нямаше нужда дори от ключалки. На Лорис всички врати се отваряха и затваряха с проста умствена команда.

Политически държавната власт отразяваше почти единодушния колективен ум на народа на Лорис. А той беше спокоен, разумен, добър. Между желанията на обществото и държавните дела нямаше забележими противоречия, разминавания или несъгласия.

Всъщност колкото по-надълбоко навлизаше в живота Джони, толкова повече му се струваше, че тук изобщо няма държавно управление, а малкото което се управляваше, ставаше без да се управлява. Най-много приличащия на управляващ тук беше Вийри, началникът на Службата за проектиране на бъдещето. Но Вийри никога не издаваше никакви заповеди. Той просто от време на време издаваше икономически, социални и научни прогнози.

Бизайк научи всичко това за няколко дни. Помагаше му специално прикрепеният екскурзовод на име Хелмис, един лорианец на възрастта на Джони, чийто ум, въздържаност, прозорливост, благородство, неудържимо чувство за хумор, интуиция и самоотдаване караха Джони да го презира безкрайно.

Като мислеше върху всичко това в красивия, предоставен лично на него апартамент, Джони осъзна, че лорианците са достигнали

толкова близо до човешкия идеал за съвършенство, колкото би могло изобщо да се очаква. Те като че наистина бяха прекрасни хора и образец на всички добродетели. Но това не променяше стандартния земен кошмар. Хората, в своята перверзност, просто не желаят да бъдат управлявани от извънземни, дори и прекрасни, и добри извънземни, пък било то и за доброто на Земята.

Бизайк разбираше, че лорианците са доста добронамерен народ-домошар, който няма желаниа да завладява територии, да побеждава и да разнася своята цивилизация по други места. Но от друга страна, те изглеждаха достатъчно умни, за да разберат, че ако не направят нещо по отношение на Земята, тя със сигурност ще стори нещо по отношение на тях или поне ще си направи труда да опита.

Разбира се, можеше и да няма борба. Може би толкова мъдър и доверчив народ като лорианците нямаха подобно въоръжение. Но той научи, че предположението му не е вярно още на следващия ден, когато Хелмис го заведе да разгледа Древния космически флот на Династията.

Това бе последното тежко въоръжение, строено някога на Лорис. Флотата беше хилядогодишна, но всичките седемдесет кораба бяха готови за действие като да бяха построени вчера.

— Тормиш II, последният владетел от Древната династия, имаше намерение да завладее всички цивилизовани планети — каза Хелмис. — За щастие нашия народ възмъжа преди той да успее да осъществи проекта си.

— Но вие все още поддържате тези кораби — каза Джони.

Хелмис вдигна рамене.

— Те са паметник на миналата ни неразумност. И практически погледнато, ако някой *се опита* да ни завземе... Може би ще можем да се справим.

— Разбира се, че ще можете — заяви Джони. Той си представи, че само един от тези кораби може да се справи с всичко, което Земята би пуснала в космоса през следващите двеста години. Без съмнение лорианците имаха страхотно предимство.

Ето такъв бе животът на Лорис. Точно както се предвиждаше в стандартния сценарий на кошмара. Твърде добре, за да е вярно.

Идеално, замайващо, неприятно прекрасно.

Но наистина ли бе чак пък толкова идеално? Бизайк вярваше в земната доктрина, че всяко предимство си има съответния недостатък. То обикновено се изразяваше в следното: „Тук някъде трябва да има някакъв пропуск.“ Дори и раят господен не можеше да действа чак пък толкова добре.

Той гледаше на всичко с критичен поглед. На Лорис *имаше* полицаи. Наричаха ги наблюдатели и те бяха невероятно любезни. Но си бяха ченгета. Това предполагаше наличието на престъпници.

Хелмис му го каза направо.

— Имаме отделни случаи на генетични отклонения, разбира се, но нямаме криминална престъпност като цяло. Наблюдателите по-скоро са нещо като клон от образователната ни система, а не толкова блюстителите на закона. Всеки гражданин може да поиска от наблюдателя да разреши спорен въпрос от лично естество. Ако несъзнателно е нарушил закона, наблюдателят му го казва.

— И после го арестува ли?

— Разбира се, че не. Гражданинът се извинява и инцидентът е забравен.

— Ами ако гражданинът продължава да нарушава законите? Какво ще направят тогава наблюдателите?

— Такова нещо не се случва никога.

— Но ако се случи?

— Наблюдателите са програмирани да се погрижат за това, ако някога се случи.

— Това не ми се струва твърде разумно — каза Джони. Нещо не можеше да се убеди в тази работа. А може би не искаше да позволи да бъде убеден. И все пак... Лорис съществуваше. И съществуваше твърде добре, дявол да го вземе. Единственото нещо, което не беше наред тук, беше Джон Чарлз Бизайк. Но то бе защото той бе землянин, което означава неустойчив дивак. Също така се дължеше и на факта, че Джони ставаше все по-мрачен, потиснат и див.

Дните минаваха и всичко се развиваше прекрасно. Наблюдателите обикаляха като вежливи девствени мравки. Трафикът се движеше без задръствания и нерви. Милионите автоматични системи осигуряваха жизненоважни продукти и чистеха отпадъците. Хората се движеха наоколо, радвайки се взаимно на компанията на

останалите и изработвайки различни произведения на изкуството. Всеки кучи син от тия смотаняци като да беше художник или изобщо творческа личност и всички като че ли бяха добри.

Никой не работеше срещу заплащане и никой не чувстваше вина заради това. Работата беше за машините, а не за хората.

И всички бяха толкова разумни! И толкова благовъзпитани! И толкова интелигентни и привлекателни!

Да, това беше рай. Добре де! Дори и Джони Бизайк трябваше да го признае. Но това правеше все по-силната му злоба още по-неразбираема за някой, освен ако не е също землянин.

* * *

Поставете човек като Джони на място като Лорис и непременно ще си имате неприятности. Джони се държа добре почти две седмици. После, един ден, излезе да се поразходи с кола. Колата бе включена на ръчно управление и той направи ляв завой, без да подаде сигнал.

Една кола зад него и друга вляво тъкмо бяха тръгнали да пресичат. Резкият завой на Джони почти обърка автоматическите рефлексии на другите коли. Не съвсем, но катастрофата замалко да стане. Двете коли забавиха ход и спряха, опрели брони. Джони и другия шофьор излязоха от купетата.

— Е, приятелю, май нещо се объркахме — каза любезно другият шофьор.

— Объркали сме се, глупости — заяви Джони. — Ти ме засече.

Другият шофьор се позасмя приятелски.

— Мисля, че не е така — каза той. — Но естествено разбирам възможността от...

— Слушай — заговори свадливо Джони. — Ти ми пресече пътя и можеше да убиеш и двама ни.

— Но ти беше пред мен и след като зави неправилно вляво...

Джони приближи лицето си на сантиметри от другия. С тих и заплашителен глас той заговори:

— Слушай, Мак, ти сгреси. Колко пъти да ти го казвам?

Другият шофьор се позасмя, но този път бе леко поразтреперан.

— Предлагам да поставим въпроса за вината на обсъждане от свидетелите — каза той. — Сигурен съм, че онези добри хора, застанали на...

Джони поклати глава.

— Не ми трябва свидетели. *Аз знам* какво стана. *Знам*, че ти сбърка.

— Изглежда си много сигурен.

— Разбира се, че съм сигурен — настоя Джони. — Сигурен съм, защото знам.

— Добре, в такъв случай аз...

— Да?

— Ами — продължи човекът, — в такъв случай няма какво друго да сторя, освен да се извиня.

— Май това е най-малкото, което трябва да сториш — изръмжа Джони, качи се в колата си и потегли с непозволена скорост.

След тази случка, Бизайк се почувства малко по-добре, но още по-упорит и недисциплиниран. Беше му омръзнало превъзходството на лорианците, беше му писнало от разумността им, гадеше му се от талантите им.

Той се върна в стаята си с две бутилки лориански медицински коняк. Той пи и размишлява мрачно няколко часа. Един съветник по социална адаптация дойде да го види и каза, че поведението на Джони по време на почти фаталния инцидент е било провокативно, невъзпитано, нахално и варварско. Съветникът каза всичко това много любезно.

Джони му каза да се маха. И това не беше особено неразумно искане, особено за землянин. Ако го оставеха на мира, той вероятно щеше да се извини след няколко дни.

Но съветникът продължи да го поучава. Той препоръча терапия за социална адаптация. Всъщност даже настоя за това. Джони бе твърде склонен към избухливост и агресивно поведение и представляваше заплаха за гражданите.

Джони отново каза на съветника да се маха. Съветникът отказа, тъй като проблемът още не бил разрешен. Тогава Джони го разреши като го изрита навън.

Заплахата от насилие спрямо гражданин е сериозно нещо, а когато бъде упражнено насилие, това вече е опасно. Шокираният съветник стана от пода и каза на Джони, че ще трябва да бъде задържан, докато случаят се изясни.

— Никой няма да ме задържа — заяви Джони.

— Улеснете сам себе си — каза съветникът. — Задържането няма да бъде неприятно, нито пък дълго. Ние съзнаваме културните противоречия между вас и нас. Но не можем да позволим немотивирано насилие.

— Ако не ме закачат и аз няма да ги закачам — каза Джони. — А междувременно ме оставете на мира и не се опитвайте да ме затваряте.

— Нашите правила по този въпрос са ясни — настоя съветникът. — Скоро ще дойде един наблюдател. Съветвам ви да тръгнете спокойно с него.

— Ама ти наистина си търсиш белята — ядоса се Джони. — Добре, синко, направи каквото трябва, а аз ще направя каквото мисля, че е необходимо.

Съветникът си тръгна. Джони отново започна да пие и размишлява мрачно. Пристигна един наблюдател. Като служител на закона, наблюдателят очакваше, че Джони ще тръгне доброволно, както беше прието. Когато Джони отказа, той се обърка. Никой не отказва! Той си тръгна, за да получи нови нареждания.

Джони продължи да пие. Наблюдателят се върна след час и каза, че сега са му дали право да поведе Джони насила, ако се наложи.

— Наистина ли? — попита Джони.

— Да. Затова ви моля да не ме принуждавате да...

Джони го избута навън, като по този начин спести на наблюдателя усилието изобщо да прави нещо.

Бизайк напусна стаята си с клатушкане. Знаеше, че нападението над наблюдател вероятно е много лоша постъпка. Нямахше да му е лесно да се измъкне. Реши, че е по-добре да отиде на кораба си и да се маха оттук. Вярно, че те можеха да предотвратят излитането му или да го взривят във въздуха. Но може би когато си бъдеше на борда, той вече нямаше да ги интересува. Може би даже щяха да са доволни, че са се отървали от него.

Бизайк успя да стигне до кораба си без повече инциденти. Там намери около двадесетина работници да се въртят наоколо. Каза на ръководителя им, че иска да излети веднага. Ръководителят бе отчаян поради невъзможността да се подчини. Основният двигател на кораба бе свален, изчистен и модернизирани — подарък в знак на приятелство от народа на Лорис.

— Дайте ни само още пет дни и ще притежавате най-бързия кораб на запад от Орион — каза му началникът.

— Много ми е притрябвал — изръмжа Джони. — Слушай, бързам. Кога най-скоро можете да ми осигурите някаква движеща сила?

— Ако работим денонощно и не се храним, можем да завършим работата си за три дни и половина.

— Хубава работа — изръмжа Бизайк. — А кой изобщо ви каза, че можете да ми пипате кораба?

Началникът започна да се извинява. Това още повече ядоса Бизайк. Но следващият акт на безсмислено насилие бе предотвратен от пристигането на четирима наблюдатели.

Бизайк се отърва от наблюдателите из лабиринт криволичещи улички. Самият той се загуби из тях и влезе под една покрита аркада. Наблюдателите се появиха подире му. Бизайк хукна по някакви тесни каменни коридори и се намери в капан пред една затворена врата.

Той ѝ заповяда да се отвори. Вратата остана затворена, вероятно получила заповед от наблюдателите. Разярен, Бизайк ѝ заповяда отново. Умствената му команда бе толкова силна, че вратата се разтвори заедно с всички врати в близост до нея. Джони избяга от наблюдателите и най-накрая спря да си поеме дъх на един покрит с мъх площад.

Не можеше да продължава да бяга все така. Трябваше да си състави някакъв план. Но какъв план можеше да сработи един земен човек, преследван от местни лорианци? Опасността бе твърде голяма дори и за човек с конквистадорския дух на Джони.

Тогава Джони сам стигна да една идея, която бе използвал още Кортес и която бе спасила кожата на Писаро. Той реши да открие вождата на местните и да заплаши, че ще го убие, ако те не се успокоят и вслушат в разума си.

В плана му имаше само един недостатък. Тези хора нямаха изобщо вожд. Това им беше най-нечовешката черта.

И все пак си имаха един-двама важни служители. Човек като Вийри, началникът на Службата за проектиране на бъдещето, изглеждаше най-близо до онова, което лорианците трябваше да считат за важна личност. Такава важна птица сигурно се охраняваше, разбира се, но на побъркано място като Лорис, може и да не си бяха направили този труд.

Един приятелски настроен туземец му каза адреса. Джони успя да стигне на четири пресечки от Службата за проектиране на бъдещето, но беше спрял от отряд от двадесет наблюдатели.

Те му наредиха да се предаде. Но изглеждаха не особено сигурни в себе си. Бизайк се сети, че макар работата им да бе да арестуват хора, вероятно сега за първи път им се налагаше да го направят наистина. Те бяха разумни, мирни граждани, а едва след това ченгета.

— Кого искате да арестувате? — попита той.

— Един извънземен на име Джони Бизайк — отвърна водачът на наблюдателите.

— Радвам се да го чуя — заяви Джони. — Той ми създаде доста неприятности.

— Но не сте ли вие...

Джони се изсмя.

— Дали аз не съм опасният извънземен? Съжалявам, че ви разочаровам, но не съм аз. Знам, че приликата е голяма...

Наблюдателите се посъветваха помежду си.

— Вижте какво, приятели — каза Джони. — Аз съм роден ей в онази къща. Мога да докарам поне двадесет души, които да го потвърдят, включително жена ми и четирите деца. Какво по-голямо доказателство искате?

Наблюдателите пак се посъветваха.

— Освен това — продължи Джони, — наистина ли вярвате, че аз съм онзи опасен и неконтролируем извънземен? Искам да кажа, че здравият разум би трябвало да ви подсказе...

Наблюдателят му се извини. Джони продължи напред, стигна на една пресечка от целта си и бе спрял от друга група наблюдатели. Бившият му екскурзовод Хелмис бе с тях.

Те му извикаха да се предаде.

— Сега няма време за такива работи — каза Бизайк. — Тези заповеди са отменени. Сега ми е разрешено да открия истинската си същност.

— Ние я знаем — каза Хелмис.

— Ако знаете, нямаше да е необходимо да ви я разкривам сега, нали? Слушайте внимателно. Аз съм лорианец с ранг на проектант. Преди години получих специално обучение по агресивност, за да мога да изпълня мисията си. Тя сега приключи. Аз се завърнах както бе планирано и извърших няколко прости теста, за да проверя дали всичко на Лорис е такова, каквото го бях оставил в психологическо отношение. Вие знаете резултатите, които от гледна точка на оживяване в рамките на галактиката не са добри. Сега трябва да докладвам това и няколко други важни резултати на Главния проектант в Службата за проектиране на бъдещето. Неофициално мога да ви кажа, че положението ни е сериозно и нямаме време за губене.

Наблюдателите бяха объркани. Те поискаха потвърждение на изявленията на Джони.

— Казах ви вече, че работата е спешна — каза Бизайк. — Нищо не би ме зарадвало повече, ако можех да ви дам потвърждение, но нямам време.

Ново съвещание.

— Господине, без заповед не можем да ви пуснем.

— В такъв случай за надвисналото унищожение на планетата ни ще бъдете виновни вие.

Един наблюдател с висок офицерски чин попита:

— Господине, какъв е вашият чин?

— По-висок е от твоя — твърдо отговори Джони.

Офицерът взе решение.

— В такъв случай, издайте вашите заповеди, сър.

Джони се усмихна.

— Пазете реда. Успокойте всеки изплашен гражданин. Ще последват и по-подробни разпореждания.

Бизайк уверено се запъти напред. Той стигна до вратата на службата по проектиране и ѝ заповяда да се отвори. Тя се отвори. Тъкмо щеше да пристъпи напред...

— Вдигнете ръце и отстъпете от вратата! — каза един строг глас зад гърба му.

Бизайк се извърна и видя група наблюдатели. Бяха десет, облечени в черно и носеха оръжие.

— Упълномощени сме да стреляме по вас ако трябва — каза един от тях. — Лъжите ви няма да минат пред нас. Заповядано ни е да не вярваме на нищо, казано от вас и да ви задържим.

— Май няма смисъл да споря с вас?

— Никакъв. Елате.

— Къде?

— Ще отворим един от древните затвори само заради вас. Ще бъдете отведен там и ще ви бъде осигурено всичко необходимо. Случаят ви ще бъде разгледан от съдия. Това че сте извънземен и ниското ви ниво на цивилизованост ще бъдат взети предвид. Без съмнение ще бъдете осъден да напуснете Лорис.

— Това не звучи чак толкова зле. Наистина ли мислите, че ще ви се дам просто така?

— Увериха ме в това — каза наблюдателят. — Ние сме разумен и състрадателен народ. И вашата мъжествена съпротива ни служи за пример.

— Благодаря.

— Но сега всичко свърши. Ще дойдете ли доброволно?

— Не — каза Джони.

— Боя се, че не разбирам.

— Има много неща, които не разбирате по отношение на мен и по отношение на земляните. Аз ще мина през тази врата.

— Ако се опитате, ще стрелям.

Има един безпогрешен начин да бъде различен човек от типа на конквистадорите, истинския неустрашим воин, чистия и неподправен камикадзе или рицар, от обикновения човек. Обикновените хора, поставени в невъзможна ситуация, търсят компромис, изчакват по-добро време за битка. Но не и нашите Писаро, или Джефри Буойн, или Харолд Хардрадас, или Джони Бизайк. Те са надарени с висша глупост, или висша смелост, или и с двете.

— Добре — заяви Бизайк. — Стреляйте, да ви вземат дяволите.

Джони мина през вратата. Специалните наблюдатели не стреляха. Той чу как спореха, докато вървеше по коридора към Службата по проектиране на бъдещето.

Скоро се намери лице в лице с Вийри, главния проектант. Вийри беше спокоен, дребен човек със застаряващо лице на вълшебница.

— Здравей — каза главният проектант. — Седни. Тъкмо приключих с разработката на проекта за резултата от срещата между Земята и Лорис.

— Запази си го — каза Джони. — Аз имам едно-две дребни изисквания, които съм сигурен, че няма да имаш нищо против да изпълниш. Но ако...

— Мисля, че прогнозата ще те заинтересува — прекъсна го Вийри. — Ние екстраполирахме твоите расови характеристики и ги сравнихме с нашите. Изглежда, че сигурно ще възникне конфликт за превъзходство между нашите два народа. Той няма да бъде възбуден от наша страна, но сигурно от ваша. Вие, земните хора, просто няма да се успокоите, докато не ни подчините. Или докато ние не ви подчиним. Положението е неизбежно, като се има предвид нивото на цивилизациите.

— На мен не ми беше нужна цяла Служба с модерно наименование, за да предвидя това — каза Джони. — Слушай сега...

— Не съм свършил — прекъсна го отново Вийри. — От чисто технологична гледна точка, вие, земляните нямате шанс. Ние можем да взривим всичко, което изпратите към нас.

— Тогава значи няма от какво да се боите.

— Но технологията не играе толкова голяма роля колкото психологията. Вие, земляните, сте достатъчно напреднали, за да не тръгнете просто ей така против нас. Ще има спорове, договори, нарушения, други спорове, агресии, обяснения, посегателства, сблъсъци и така нататък. Ние не можем да се държим така, като че ли вие не съществувате и не можем да откажем да ви сътрудним в намирането на разумни и взаимноизгодни решения. За нас това ще бъде невъзможно, както за вас би било невъзможно да ни оставите на мира. Ние сме честен, стабилен, разумен и доверчив народ. Вие сте агресивна и нестабилна раса, способна на странни подлости. Вие няма да ни дадете ясни и достатъчни причини, за да решим да ви унищожим. И като не го направим, при константни други фактори, вие със сигурност ще ни победите и ние сигурно няма да имаме психологическата възможност да направим каквото и да било против това. Казано по вашето, така се случва когато една високоразвита

аполонийска култура се сблъска със също така високоразвита дионисиева култура.

— Добре де, по дяволите — каза Джони. — Това вече е твърде умно за мен. Чувствам се глупаво да ви давам съвети, но щом знаете всичко това защо не се приспособите към положението? Станете такива, каквито е необходимо.

— Като вас ли? — попита Вийри.

— Е, аз не се приспособих, но не съм толкова умен като вас, лорианците.

— Интелигентността няма нищо общо с това — каза главният проектант. — Не може да се промени цяла една култура само с воля. Освен това, ако предположим, че успеем да се променим, ние ще трябва да станем като вас. Честно казано, това няма да ни се хареса.

— Не ви виня за това — искрено се съгласи Джони.

— Пък дори и да направим това чудо и да станем по-агресивни, за няколко години ние не бихме могли да стигнем равнището, което сте постигнали вие след десетки хиляди години агресивно развитие. Въпреки предимствата ни във въоръжението, ние вероятно ще загубим, ако се опитаме да играем по вашите правила.

Джони примигна. Той бе помислил абсолютно същото. Лорианците бяха твърде доверчиви, твърде наивни. Нямахше да е трудно да се изработи някакъв мирен договор, а после внезапно да бъде завзет един от техните кораби. Може би даже два или три. И тогава...

— Виждам, че сте стигнал до същото заключение — каза Вийри.

— Боя се, че сте прав — отвърна Джони. — Факт е, че ние имаме много по-силно желание за победа от вас. Докато достигнете до нашето ниво, с вас лорианците ще бъде свършено. Вие сте мили хора и правите всичко по правилата. Дори и когато става дума за борба на живот и смърт. Но ние земляните не сме твърде мили и няма да се спрем пред нищо, за да победим.

— Това е изводът и от нашата екстраполация — каза Вийри. — Затова си помислихме, че ще бъде разумно да спестим много време и проблеми, и още сега да ви възложим да се погрижите за нас.

— Какво, какво?

— Ние искаме да ни управлявате.

— Аз, лично?

— Да. Вие, лично.

— Сигурно се шегувате — обърка се Джони.

— Няма причина да се шегувам — каза Вийри. — Пък и ние, лорианците, не лъжем. Казах ви своите изводи за положението, в което се намираме. Единственото разумно решение да си спестим огромни и ненужни мъки и трудности е веднага да приемем неизбежното. Ще ни управлявате ли?

— Че това е дяволски добро предложение — каза Бизайк. — Аз наистина не съм обучен... Но, по дяволите, никой не е обучен. Разбира се, вземам във властта си тази планета. И ще работя добре за вас, хора, защото наистина ми харесвате.

— Благодаря — каза Вийри. — Ще видите, че е лесно да ни управлявате, при условие че заповедите ви са в рамките на нашите психологически възможности.

— Не бойте се за това — каза Джони. — Всичко ще си продължи както досега. Честно казано, аз не бих могъл да направя настоящото положение тук по-добро. И ще свърша добра работа във ваша полза, докато ми помагате.

— Ще помагаме — увери го Вийри. — Но собствените ви хора може да не се окажат толкова послушни. Те може да не приемат това положение.

— Е, това вече е напълно вярно — съгласи се Джони. — Всичко това ще докара на земните правителства най-голямата психоза в познатата ни история. Те ще направят всичко възможно да ме свалят и да сложат някое от своите протежета на мое място. Но вие, лорианците, ще ме подкрепите, нали?

— Вие знаете какви сме. Ние няма да се бием заради вас, както не бихме се били и заради самите себе си. Ние ще се подчиним на всеки, който държи властта.

— Предполагам, че не бих могъл да очаквам нещо повече — каза Бизайк. — И сигурно ще срещна известни трудности докато се оправя. Но смятам да доведем няколко приятелчета, които да ми помогнат, да създам организация, малко лобирание тук и там, да настроим някоя група хора срещу друга...

Джони млъкна. Вийри чакаше. След малко Джони заговори:

— Май пропускам нещо. Не мисля логично. Има доста повече работа, отколкото си мислех. Не съм обмислил всичко докрай.

— Не мога да ви помогна — каза главният проектант. — Честно казано, не разбирам от тези работи.

Джони се намръщи и разтърка очи. Почеса се по главата.

— Дааа — каза той. — Всъщност е ясно какво трябва да направя. Разбирате ме, нали?

— Предполагам, че има доста обещаващи посоки за действие.

— Има само една — каза Джони. — Рано или късно аз трябва да завладя Земята. Иначе онези ще завладеят мен. Нас, искам да кажа. Това ясно ли ви е?

— Хипотезата изглежда твърде вероятна.

— Божата истина е. Аз или те. Няма място за повече от един Първи.

Проектантът не оспори.

— Никога не съм и сънувал подобно нещо — продължи Джони. — От водач на космически кораб до император на напреднала чужда планета за по-малко от две седмици. А сега ще трябва да завзема и Земята. Изпитвам странно чувство. И все пак за тях това ще бъде най-доброто. Ние ще ги научим онези маймуни на малко по-цивилизован живот, ще ги научим как трябва да се правят работите. Някой ден те ще ни бъдат благодарни.

— Имате ли някакви заповеди към мен? — попита Вийри.

— Искам да прегледам всички данни за Флотата на Древната Династия. Но първо мисля, че няма да е зле да направим коронация. Не, първо един референдум, който да ме избере за император, после коронацията. Можете ли да уредите това?

— Веднага започвам — каза Главният проектант.

Най-накрая бе положено началото на стандартния кошмар за Земята. Една напреднала извънземна цивилизация щеше да ѝ наложи своята култура. За Лорис положението бе различно. Лорианците, преди беззащитни, бяха се сдобили с един агресивен чуждоземен генерал и скоро щяха да притежават група наемници, които да водят космическия им флот. Всичко това не беше много добро за Земята, но пък не чак толкова лошо за Лорис.

Естествено всичко това бе неизбежно. Защото лорианците наистина бяха една напреднала и умна раса. А какъв смисъл има да си

толкова умен, ако не хванеш питомното вместо да гониш дивото?

От друга страна фон Хайнглиц бе изчислил вероятността от успешно извънземно превземане на Земята на едно към десет на степен 13, минус седемдесет и четири. Така че засега всички можем да бъдем спокойни.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.